

Ohrožení lesů lýkožroutem smrkovým – srpen 2017

V současné době došlo v lesích Plzeňského kraje k výraznému nárůstu poškození smrkových lesních porostů lýkožroutem smrkovým (kůrovec). Jedná se především o nižší polohy územních obvodů obcí s rozšířenou působností Horažďovice, Sušice, Klatovy a Domažlice, kde lze stav výskytu kůrovce v lesích označit za kalamitní. Ani na ostatním území Plzeňského kraje však nelze jeho výskyt podceňovat a je nutné, aby všichni vlastníci lesa vyvinuli maximální úsilí k omezení dalšího šíření tohoto škůdce. Vzhledem k prudkému nárůstu objemu dřevní hmoty napadené kůrovcem v krátkém časovém období lze však důvodně očekávat problémy jak s prováděním vlastních těžebních zásahů (nedostatek těžebních kapacit), tak s následným odvozem vytěžené dřevní hmoty (nedostatek odbytových možností). Přesto nelze v provádění zásahů proti kůrovci polevit. V dané situaci je proto nutné, aby všichni vlastníci lesa přijali následující opatření:

- **Veškeré disponibilní kapacity přednostně soustředili na důsledné vyhledávání nově napadených stromů a jejich včasnou a účinnou asanaci.**
- **Nemanipulovali s napadeným dřívím, pokud v něm vývoj kůrovce dosáhl stádia kukly a mladého brouka (reálná hrozba odpadávání kůry a šíření kůrovce při manipulaci a odvozu tohoto dříví) a toto dříví neodkladně účinně asanovali (mechanicky, chemicky).**
- **Pokud nedochází k včasnému a plynulému odvozu zpracovaného (vytěženého) dříví ke zpracování nebo lze takový stav důvodně očekávat, bezodkladně účinně asanovali (mechanicky, chemicky) veškeré kůrovcem napadené (popř. také pro kůrovce atraktivní) dříví, které zůstává na skládkách v lese i v jeho širším okolí.**

Provádět opatření k ochraně lesa je povinností vlastníka lesa. Jejich neplnění je přestupkem podle lesního zákona a vlastník lesa se vystavuje možnému postihu ze strany orgánů státní správy lesů.

Součinnost vlastníkům lesa (nejen) při provádění opatření k ochraně lesa poskytne jejich odborný lesní hospodář.

Přílohy:

Opatření v ochraně lesa - metodické doporučení MZe

Lesní ochranná služba

Kontakty na orgány státní správy lesů

Podrobnější informace věnované problematice ochrany lesa proti lýkožroutu smrkovému je možné získat u odborných lesních hospodářů, pracovníků státní správy lesů nebo na internetových stránkách Plzeňského kraje (www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/ochrana-lesa).

byřeno : 16. 8. 2017
Sejmeno

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Sekce lesního hospodářství
Odbor hospodářské úpravy a ochrany lesů**

Doporučená opatření v ochraně lesa

proti lýkožroutu smrkovému (*Ips typographus* L.), lýkožroutu severskému (*Ips duplicatus* Sahlb.) a lýkožroutu menšímu (*Ips amitinus* Eichh.) – dále jen „kůrovci“

1. Celoročně důsledně vyhledávat, vyznačovat a včas vytěžit a účinně asanovat (včetně odvozu dříví z lesa ke zpracování) dříví nově napadené kůrovci a spolupracovat se svým odborným lesním hospodářem, který zabezpečuje vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese.
2. Dříví napadené kůrovci zpracovat nebo odvézt z lesa ke zpracování nebo jinak účinně asanovat nejpozději do 31. března; v lesních porostech, které alespoň částečně zasahují do polohy nad 800 m nadmořské výšky, do 30. dubna běžného roku.
3. Veškeré polomy, vývraty a ostatní hmotu atraktivní pro rozvoj kůrovců vzniklou do 31. března vytěžit, zpracovat a odvézt z lesa ke zpracování nebo asanovat nejpozději do 31. května; v lesních porostech, které alespoň částečně zasahují do polohy nad 800 m nadmořské výšky, do 30. června běžného roku. Tuto hmotu je zároveň vhodné využít jako lapáky.
4. Pokud nedochází k včasnému a plynulému odvozu ke zpracování nebo lze takový stav důvodně očekávat, bezodkladně účinně asanovat veškeré kůrovcem napadené (popř. také pro kůrovce atraktivní) dříví, které zůstává na skládkách v lese i v jeho širším okolí.
5. Při kalamitním stavu lýkožroutů (dle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění) disponibilní kapacity přednostně soustředit na důsledné vyhledávání nově napadených stromů a jejich včasnou a účinnou asanaci. V oblastech, kde je zjištěn kalamitní stav lýkožroutů přitom lze odpovídajícím způsobem podle místní situace redukovat počty obranných opatření (stanovené podle přílohy č. 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění). K tomuto kroku přistupovat zejména v lokalitách s významným výskytem stojících oslabených stromů. Omezení počtu obranných

opatření z výše uvedeného důvodu oznámit příslušnému orgánu státní správy lesů (omezení, příp. i vyloučení obranných opatření je přitom účelné uplatňovat především v období tzv. letního rojení, při jarním rojení k tomuto kroku přistupovat jen v nejnutnějších případech).

6. Nemanipulovat s napadeným dřívím, pokud v něm vývoj kůrovce dosáhl stádia kukly a mladého brouka (reálná hrozba odpadávání kůry a šíření kůrovce při manipulaci a odvozu toto dříví). Toto dříví neodkladně chemicky asanovat postřikem nebo zabalením insekticidní sítí.
7. vést evidenci výskytu a pohybu kůrovcového dříví. Zjištění vyplývající z evidence výskytu a pohybu kůrovcového dříví využívat také pro stanovení počtu obranných opatření pro další série (rojení) lýkožroutů v roce 2016 v lokalitách s nižší početností škůdců (viz také bod 5).
8. Je nutné dodržovat legislativně stanovené zásady integrované ochrany rostlin (zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, v platném znění, a vyhlášky č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin). Doporučení zohledňující tuto legislativu je možné nalézt v Metodické příručce integrované ochrany rostlin pro lesní porosty (Zahradník, P., ed., 2014, ISBN: 978-80-7458-057-4).

Za účinnou asanaci lze považovat:

- a. Odkornění, které se provádí oloupáním kůry kmene napadeného stromu; v případě, že se pod kůrou již vyskytují kukly, mladí brouci popř. dospělí jedinci kůrovce, lze účinnou asanaci odkorněním provést pouze pomocí odkorňovací frézy – např. adaptér na motorovou pilu.
- b. Chemickou asanaci postřikem; *chemická asanace může být provedena vhodným schváleným přípravkem na ochranu rostlin (dle aktuálního Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa), vždy s přimíchaným barvivem (pomocná látka v současné době pouze Scolycid), aby bylo možné provedení aplikace vizuálně zkontrolovat. Postřik musí být proveden po celém obvodu ležícího dříví (i zespodu - kmeny je nutné pootočit). O provedení postřiku na konkrétní skládce musí být vedena evidence minimálně v rozsahu: datum provedení aplikace, použitý přípravek a aplikovaná dávka. Postřik je účinný 6-8¹ týdnů, pokud je předmětné dříví po uplynutí*

¹ Obvykle uváděná doba účinnosti postřiku. Vhodné konzultovat s Lesní ochrannou službou dle konkrétní situace (los@vulhm.cz, tel.: 257 892 222)

této doby stále atraktivní pro vývoj kůrovců, je nutné postřik opakovat nebo skládku asanovat jiným způsobem.

- c. Balení do insekticidních sítí (viz např. Ochrana skládek dřeva před napadením lýkožroutem smrkovým. Zahradníková, M., Zahradník, P., Lesnický průvodce - Certifikovaná metodika, 7/2015).
- d. Přímý odvoz ke zpracování, pokud v něm vývoj kůrovce nedosáhl stádia kukly a mladého brouka. V opačném případě, kdy hrozí při manipulaci a odvozu toto dříví odpadávání kůry a šíření kůrovce, toto dříví neodkladně chemicky asanovat postřikem, popř. zabalením insekticidní sítí.

V Praze, dne 17. března 2016

Ing. Petr Bureš
ředitel odboru
hospodářské úpravy a ochrany lesů